

Цени и такси в здравеопазването

Проф. д-р Евгения Делчева

- Цената е израз на стойността на стоките и услугите, които се предлагат на пазара. Тя представлява обективизирана обществена оценка за полезността на пазарните блага в условията на относителната оскъдност на ресурсите в сравнение с потребностите от тях.

Дефиниция за цена

- Под пазарна цена се разбира споразумение между продавач и купувач. От гледна точка на даден пазар, цената при неизменни други условия и външна ненамеса изразява степента на равновесие между търсенето и предлагането на даден продукт. При съвършената конкуренция пазарната цена се изравнява с пределните разходи

**Неокласическо разбиране за
цената**

- **Държавното регулиране на цените** в пазарната икономика няма нищо общо с централизираното ценообразуване в плановото стопанство. Главната отлика е в това, че държавата се намесва предимно по **косвен път** (чрез монетарни и фискални инструменти) в ценообразуването. **Пряка намеса**, но **съобразена с пазара** се допуска само при цените на блага, задоволяващи базисни и важни потребности за обществото.

Необходимост от държавно регулиране на цените

Основни **функции на цената** в условията на пазарно стопанство са :

- **измервателна** - измерва разходи и дава обществена оценка на резултати
- **балансираща търсенето и предлагането**
- **възпроизводствена** - приходите от цените на продадените стоки и услуги служат за компенсиране на вложените разходи за производство, за разширяване на производството и други цели.

Основни функции на цените

- **Дисфункции на цените поради провала на свободния пазар в здравния сектор**
- **Преобладават квазипазарни цени на здравните услуги**
- **Приложение и на непазарни цени**
- **Цената се заплаща изцяло или частично от трето звено**
- **Споделяне на цената или стойността с пациента (cost sharing)**
-

Особености на цените в здравеопазването

- **Целите на споделянето на цената или стойността с пациентите са :**
- за възпитаване на отговорност към собственото си здраве
- за осъзнаване и оценяване на високата стойност на здравното обслужване
- за регулиране на потреблението когато пациентите злоупотребяват и използват повече здравни услуги отколкото ако трябва сами да ги заплащат

Цели на споделяне на цената

- Предварително плащане (приспадане - deductible)
- Съвместно плащане (co-payment)
- Съвместно осигуряване (co-insurance)

**Форми на споделяне на цената с
пациента**

- **Доминира пряко държавно регулиране, съобразено с пазара**
- **Съсловно и здравно-осигурително регулиране**

Особености на регулиране на цените в здравеопазването

- Според обекта на ценообразуване
- Според степента на външна намеса
- Според това кой определя цената:
- Според това кой плаща

Класификации на цените

- Разходни методи

- Пазарни методи

Методи за ценообразуване

- **Калкулативен метод на пълните разходи**
- **Нормативният метод**
- **Метод на преките разходи**
- **Аналитичен метод на критичната точка**

Разходни методи

- **Методи, отчитащи цените на конкурентите**
- **Сравнително-аналитичен метод**
- **Метод на относителните цени**

Пазарни методи

- Таксите са част от публичната финансова система. Втора съществена отлика от цените е, че таксите обикновено не са обвързани с производствените разходи или с пазарните сили и могат да не покриват пълната стойност на таксуваните стоки и услуги.

Дефиниране на таксите

- Фискална
- Регулаторна
- Разпределителна

Функции на таксите

- **Митнически**
- **Държавни**
- **Местни**
- **Такси по Закона за здравното осигуряване**

**Видове такси в
здравеопазването**